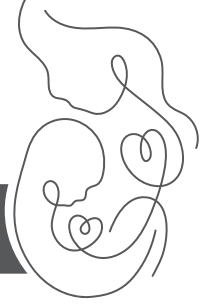

4. BÖLÜM

SAĞLIKLI DOĞUMLAR İÇİN YEŞİL DOKUNUŞLAR: DOĞUM ORTAMLARINDA BİYOFİLİK TASARIMIN İZLERİ

Aysima YALÇINTEPE¹, Nazan TUNA ORAN²

“Doğal dünyadan uzaklaşmış bir toplumda, maddi konfor ve rahatlık ne olursa olsun, akıl sağlığımız tehlikeye girer. Buna karşılık, doğa ile duygusal ilişkili bir yaşam, zengin ve ödüllendirici olma potansiyeline sahiptir.”

Stephen Robert Kellert

GİRİŞ

Dünya genelinde yaşanan hızlı gelişim ve büyüme, çeşitli avantajların yanı sıra önemli dezavantajları da beraberinde getirmiştir. Artan nüfus ve kentleşme süreci, doğal alanların yerleşim yerlerine dönüştürülmesine yol açmış, bu durum birçok bitki ve hayvan türünün habitat kaybına uğramasına ve dolayısıyla biyoçeşitliliğin azalmasına neden olmuştur (1). Bununla birlikte, tarihsel olarak doğayla iç içe bir yaşam süren insan toplulukları, kentleşmenin etkisiyle doğal çevrelerinden uzaklaşmış ve bu kopuş hem fiziksel hem de zihinsel sağlık üzerinde olumsuz etkiler doğuran bir süreç haline gelmiştir (2). Küresel ölçekte gözlemlenen bu hızlı değişim ve gelişim, çevresel sorunların artmasına, insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilere ve iklim değişikliğine yol açan önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir (3).

Bu bağlamda, insanın doğa ile ilişkisi tarihsel açıdan oldukça eskiye dayanmaktadır. İnsanlık tarihine bakıldığında, doğanın uzun bir dönem boyunca insanların temel yaşam

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi Ebe, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı, aysima.yalcintepe@gmail.com, ORCID iD: 0009-0001-6191-6552

² Prof. Dr., Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, nazan.oran@ege.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-2103-6769

KAYNAKLAR

1. Esgil M, Yamaçlı R. Biyofilik tasarım yaklaşımı olarak yeşil cephe uygulamaları üzerine araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi*. 2024;6(2):97-113. doi: 10.56809/icujtas.1318721
2. Akyıldız NA. Biyofilik tasarım konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Kent Akademisi*. 2023;16(2):879-904. doi: 10.35674/kent.1137707
3. Akyıldız NA, Olgun TN. Darende/balaban geleneksel yerleşim dokusunda biyofilik tasarım izlerinin irdelenmesi. *Kent Akademisi*. 2021;14(3):560-577. doi: 10.35674/kent.983117
4. Alagöz B. Çevre sorunları, teknoloji ve değişen öncelikler. 38. *ICANAS*. 2007;10:43.
5. Wilson EO. *Doğanın Gizli Bahçesi*. Ankara: Tübitak; 2009.
6. Dalay L. *Biyofilik tasarım elemanlarının iç mekânlarda algıya ve davranışa etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). 2022.
7. Heerwagen J, Gregory B. Biophilia and sensory aesthetics. In: Browning WD, Ryan CO, (eds). *Biophilic Design: The Theory, Science, and Practice of Bringing Buildings to Life*. New Jersey: John Wiley & Sons; 2008. p. 227-241.
8. Kellert SR. *Birthright: People and Nature in the Modern World*. New Haven (CT): Yale University Press; 2012.
9. Fromm E. *The Anatomy of Human Destructiveness*. New York: Holt, Rinehart & Winston; 1973.
10. Wilson EO. *The Human Bond with Other Species*. Cambridge (MA): Harvard University Press; 1984.
11. Orr DW. Love it or lose it: The coming biophilia revolution. In: Kellert SR, Wilson EO, (eds). *The Biophilia Hypothesis*. Washington: Island Press; 1993. p. 414-440.
12. Kellert SR. Building for life: Designing and understanding the human-nature connection. *Renewable Resources Journal*. 2005;24(2):8.
13. Moslehian AS, Roos PB, Gaekwad JS, et al. Potential risks and beneficial impacts of using indoor plants in the biophilic design of healthcare facilities: A scoping review. *Building and Environment*. 2023;233:110057. doi: 10.1016/j.buildenv.2023.110057
14. Addo-Bankas O, Zhao Y, Vymazal J, et al. Green walls: A form of constructed wetland in green buildings. *Ecological Engineering*. 2021;169:106321. doi: 10.1016/j.ecoleng.2021.106321
15. Bayraktaroğlu ÖE. *Mimarlıkta Ekosistem Düşüncesiyle Tasarlamak*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). 2014.
16. Downton P, Jones D, Zeunert J, et al. Biophilic design applications: Putting theory and patterns into built environment practice. *KnE Engineering*. 2017;59-65. doi: 10.18502/keg.v2i2.596
17. Wasista IPU, Kerdia NLKR. The forgotten barong kedingkling and legong tombol as green facade inspiration. *Journal of Aesthetics, Design, and Art Management*. 2021;1(1):43-48. doi: 10.58982/jadam.v1i1.104
18. Zhong W, Schröder T, Bekkering J. Biophilic design in architecture and its contributions to health, well-being, and sustainability: A critical review. *Frontiers of Architectural Research*. 2022;11(1):114-41. doi: 10.1016/j.foar.2021.07.006
19. Kellert S, Calabrese E. *The Practice of Biophilic Design*. London: Terrapin Bright LLC; 2015.
20. Yalçıntepe A, Oran N. Yeni bir ortam: Biyofilik doğum yeri tasarımı. *Artuklu Sağlık*. 2024;9:81-89. doi: 10.58252/artukluhealth.1499110
21. Benyus JM. *Biomimicry: Innovation Inspired by Nature*. Harper Perennial. 1997.
22. Pawlyn M. *Biomimicry in Architecture*. 2nd ed. London: RIBA Publications; 2016.
23. Harmanakaya HH, Tokman L. Doğanın korunmasında rejeneratif (yenileyici) tasarımın yeri. *AURUM Journal of Engineering Systems and Architecture*. 2021;5(2):295-306. doi: 10.53600/ajesa.1019529

24. Demirkan GÇ, Çetin G. Sağlık mekânları ile doğa arasında köprü olarak biyofilik tasarım: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinin irdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*. 2024;20(Özel Sayı):107-132. doi: 10.58816/duzce-od.1544362
25. Totaforti S. Applying the benefits of biophilic theory to hospital design. *City, Territory and Architecture*. 2018;5:1-9. doi: 10.1186/s40410-018-0077-5
26. Verderber S. Dimensions of person-window transactions in the hospital environment. *Environment and Behavior*. 1986;18(4):450-66. doi: 10.1177/0013916586184002.
27. Ulrich RS. View through a window may influence recovery from surgery. *Science*. 1984;224(4647):420-1. doi: 10.1126/science.6143402
28. Bayatmaku S. *Biophilic Design Efficiency on Humans' Well-being in Daily Life with An Atmospheric Approach*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). 2022.
29. Browning WD, Ryan CO. *Nature Inside: A Biophilic Design Guide*. London: RIBA Publications; 2020.
30. Browning WD, Ryan CO, Clancy JO. *14 Patterns of Biophilic Design*. New York: Terrapin Bright Green, LLC; 2014.
31. Öztürk DM. Doğal bağlantılar: Biyofilik doğum yeri tasarımı. In: Brown M, Cooper T. *Doğumu Anlamak Çemberin Karesi*. Sayiner FD, Çömezoglu E, (çev. ed). Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2022. p. 273.
32. Kahraman A, Aytekin MŞ, Sandalcı EM, ve ark. Primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2024;40(2):177-186. doi: 10.53490/egehemsire.1285033
33. Sun Y, Li F, He T, et al. Physiological and affective responses to green space virtual reality among pregnant women. *Environmental Research*. 2023;216:114499. doi: 10.1016/j.envres.2022.114499
34. Toda MT, Avraam D, Cadman TJ, et al. Exposure to natural environments during pregnancy and birth outcomes in 11 European birth cohorts. *Environment International*. 2022;170:107648. doi:10.1016/j.envint.2022.107648
35. Anderson AP, Mayer MD, Fellows AM, et al. Relaxation with immersive natural scenes presented using virtual reality. *Aerospace Medicine and Human Performance*. 2017;88(6):520-6. doi: 10.3357/AMHP.4747.2017
36. Akaraci S, Feng X, Suesse T, et al. A systematic review and meta-analysis of associations between green and blue spaces and birth outcomes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17(8):2949. doi:10.3390/ijerph17082949
37. Zhan Y, Liu J, Lu Z, et al. Influence of residential greenness on adverse pregnancy outcomes: a systematic review and dose-response meta-analysis. *Science of The Total Environment*. 2020;718:137420. doi: 10.1016/j.scitotenv.2020.137420
38. Gülşen Ç, Merih YD. Doğum sonu dönemde anneler kimden hangi desteği bekliyor?. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*. 2018;4(1):20-34
39. Bay H, Soğukpınar N. Doğum sonu dönemde algılanan sosyal destek ve maternal uyku kalitesi arasındaki ilişki. *Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*. 2019;4(3):242-250 doi: 10.5336/healthsci.2019-64906
40. Çelik AS, Türkoğlu N, Pasinlioğlu T. Annelerin doğum sonu hastane taburculuğuna hazır oluşluk düzeylerini etkileyen bazı faktörlerin belirlenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*. 2015;3(2):1-7.
41. Hall K, Barnes C, Duggan L, et al. The applicability of nature-based interventions to support mothers' postnatal wellbeing: A conceptual review. *Wellbeing, Space and Society*. 2024;100187. doi: 10.1016/j.wss.2024.100187
42. Fong KC, Hart JE, James P. A review of epidemiologic studies on greenness and health: updated literature through 2017. *Current Environmental Health Reports*. 2018;5:77-87. doi: 10.1007/s40572-018-0179-y

43. Sun Y. *Green Space Exposure Assessment and Association with Maternal Mental Health*. (unpublished master's thesis). 2022.
44. Song H, Lane KJ, Kim H, et al. Association between urban greenness and depressive symptoms: evaluation of greenness using various indicators. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2019;16(2):173. doi:10.3390/ijerph16020173
45. Nguyen HTH, Hoang PA, Do TKL, et al. Postpartum depression in Vietnam: A scoping review of symptoms, consequences, and management. *BMC Women's Health*. 2023;23(1):391-410. doi: 10.1186/s12905-023-02519-5
46. Shin JC, Parab KV, An R, et al. Greenspace exposure and sleep: A systematic review. *Environmental Research*. 2020;182:109081. doi: 10.1016/j.envres.2019.109081
47. Walker II WH, Walton JC, Nelson RJ. Disrupted circadian rhythms and mental health. *Handbook of Clinical Neurology*. 2021;179:259-270. doi:10.1016/B978-0-12-819975-6.00016-9.
48. Gallaher KGH, Slyepchenko A, Frey BN, et al. The role of circadian rhythms in postpartum sleep and mood. *Sleep Medicine Clinics*. 2018;13(3):359-374. doi: 10.1016/j.jsmc.2018.04.006
49. Thomas KA, Burr RL, Spieker S, et al. Mother–infant circadian rhythm: Development of individual patterns and dyadic synchrony. *Early Human Development*. 2014;90(12):885-890. doi: 10.1016/j.earlhumdev.2014.09.005
50. Lahart I, Darcy P, Gidlow C, et al. The effects of green exercise on physical and mental wellbeing: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2019;16(8):1352. doi: 10.3390/ijerph16081352
51. Ryan RA, Lappen H, Bihuniak JD. Barriers and facilitators to healthy eating and physical activity postpartum: A qualitative systematic review. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*. 2022;122(3):602-13.e2. doi:10.1016/j.jand.2021.11.015
52. Dopko RL, Capaldi CA, Zelenski JM. The psychological and social benefits of a nature experience for children: A preliminary investigation. *Journal of Environmental Psychology*. 2019;63:134-8. doi: 10.1016/j.jenvp.2019.05.002
53. Richardson M, McEwan K. 30 days wild and the relationships between engagement with nature's beauty, nature connectedness and well-being. *Frontiers in Psychology*. 2018;9:1500. doi: 10.3389/fpsyg.2018.01500
54. Li H, Bowen A, Bowen R, et al. Mood instability during pregnancy and postpartum: A systematic review. *Archives of Women's Mental Health*. 2020;23:29-41. doi: 10.1007/s00737-019-00956-6
55. Stenglin M, Foureur M. Designing out the fear cascade to increase the likelihood of normal birth. *Midwifery*. 2013;29(8):819-825. doi:10.1016/j.midw.2013.04.005
56. Downe S, Finlayson K, Oladapo O, et al. What matters to women during childbirth: A systematic qualitative review. *PLoS One*. 2018;13(4):e0194906. doi: org/10.1371/journal.pone.0194906
57. Oladapo OT, Diaz V, Bonet M, et al. Cervical dilatation patterns of 'low-risk' women with spontaneous labour and normal perinatal outcomes: A systematic review. *BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology*. 2018;125(8):944-954. doi: 10.1111/1471-0528.14930
58. Hadland M, Holland S, Smyth W, et al. Women and midwives' experiences of an audio-visual enhanced hospital birth environment: An interview study. *Women and Birth*. 2024;37(6):101830. doi: 10.1016/j.wombi.2024.101830
59. McFarland AK, Jones J, Luchsinger J, et al. The experiences of midwives in integrated maternity care: A qualitative metasynthesis. *Midwifery*. 2020;80:102544. doi:10.1016/j.midw.2019.102544
60. Forbes I, Homer C, Foureur M, et al. Birthing unit design: Researching new principles. *Design & Health Scientific Review*. 2008;1:47-53.
61. Yalçın NB. *Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Bebeği Olan Annelerin Aile Merkezli Bakım Algısının, Bağlanma, Annelik Özyeterliliği ve Stres Düzeyi Üzerine Etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). 2024.
62. Newburn M, Singh D. Creating a better birth environment. *Br J Midwifery*. 2003;11:714.

63. Maxwell D, Leat SR, Gallegos T, et al. Sacred space: A qualitative interpretive meta-synthesis of women's experiences of supportive birthing environments. *BMC Pregnancy and Childbirth*. 2024;24(1):372. doi: 10.1186/s12884-024-06544-6
64. Jung D, Kim DI, Kim N. Bringing nature into hospital architecture: Machine learning-based EEG analysis of the biophilia effect in virtual reality. *Journal of Environmental Psychology*. 2023;89:102033. doi: 10.1016/j.jenvp.2023.102033
65. Haas D, Lesch S, Buzina W, et al. Culturable fungi in potting soils and compost. *Sabouraudia*. 2016;54(8):825-834. doi: 10.1093/mmy/myw047
66. National health and medical research council. australian guidelines for the prevention and control of infection in healthcare-executive summary. *National Health and Medical Research Council*; 2010.
67. Teskereci G, Boz İ. Gebelikte aromaterapi: Bakıma tamamlayıcı bir yaklaşım. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*. 2020;51(1):49-52. doi:10.16948/zktipb.431968
68. Sibbritt DW, Catling CJ, Adams J, et al. The self-prescribed use of aromatherapy oils by pregnant women. *Women and Birth*. 2014;27(1):41-5. doi: 10.1016/j.wombi.2013.09.005